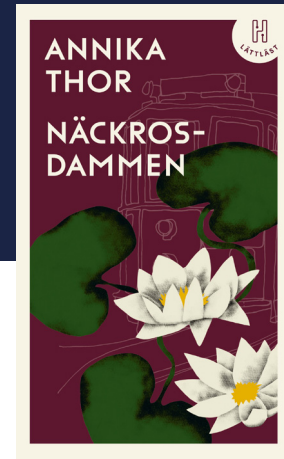

Lärarhandledning

Näckrosdammen

Annika Thor

Ämne:

Svenska, svenska som andraspråk

Årskurs:

7-9

Antal lektioner:

6-12

Om handledningarna:

Till boken *Näckrosdammen* finns förutom denna lärarhandledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras kort boken och författarna. Därefter ges förslag på hur *Näckrosdammen* kan introduceras, en plan för gemensam läsning och en avslutande uppgift bilduppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Centralt innehåll

Svenska 7-9

- ▶ Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.
- ▶ Några skönlitterärt betydelsefulla ungdoms- och vuxenboksförfattare från Sverige, Norden och övriga världen och deras verk, samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Svenska som andraspråk 7-9

- ▶ Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- ▶ Skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och skilda delar av världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- ▶ Några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Boken

Systrarna Steffi och Nelli har flytt från sitt hemland Österrike för att undkomma nazisterna. I ett år har de nu bott i Sverige, på en liten fiskeö utanför Göteborg. I *Näckrosdammen* har Steffi precis fyllt tretton år och hon ska äntligen börja i läroverket. Hon ska få bo hos familjen Söderberg i Göteborg. Steffi är förälskad i sonen i familjen. Men är hennes kärlek besvarad? Samtidigt saknar Steffi sina föräldrar som är kvar i Österrike. Ska familjen någonsin återförenas?

Författaren

Annika Thor är uppväxt i Göteborg och utbildad vid Göteborgs universitet, Bibliotekshögskolan i Borås och Dramatiska institutet i Stockholm. Fram till mitten av 1990-talet var hon främst verksam som manusförfattare för film och tv, dramaturg och kulturskribent. Hon debuterade som prosaförfattare 1996 med ungdomsromanen *En ö i havet*, den första i en serie på fyra böcker om de judiska systrarna Steffi och Nelli som kommer till Sverige som flyktingar undan nazismen. Annika har gett ut många böcker och flera av dem är översatta till andra språk. För sina böcker har Annika även tilldelats priser och utmärkelser.

Inför läsningen

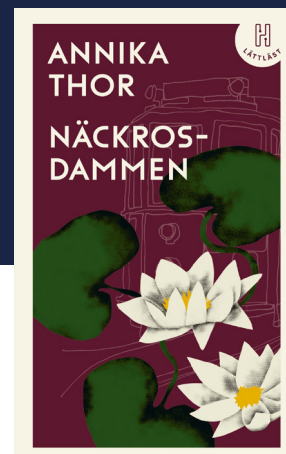
Boken är en fortsättning på *En ö i havet*, där läsaren får möta syskonparet Steffi och Nelli. Har eleverna läst första delen kan ni tillsammans kort sammanfatta handlingen. Skapa en tankekarta och fyll på med viktiga personer, platser och händelser.

Introducera *Näckrosdammen* genom att låta eleverna få utgå från följande:

- ▶ Du är 13 år gammal och ska flytta hemifrån för att gå i skola på en annan ort. Du flyttar in hos en familj som du bara är bekant med. Hur skulle du känna dig? Vad skulle ha varit svårast med att flytta hemifrån? Vad skulle du ha saknat mest?

Låt eleverna individuellt få skriva ner sina tankar.

Elevhandledning

Näckrosdammen

Annika Thor

Boken

Systrarna Steffi och Nelli har flytt från sitt hemland Österrike för att undkomma nazisterna. I ett år har de nu bott i Sverige, på en liten fiskeö utanför Göteborg. I *Näckrosdammen* har Steffi precis fyllt tretton år och hon ska äntligen börja i läroverket. Hon ska få bo hos familjen Söderberg i Göteborg. Steffi är förälskad i sonen i familjen. Men är hennes kärlek besvarad? Samtidigt saknar Steffi sina föräldrar som är kvar i Österrike. Ska familjen någonsin återförenas?

Författaren

Annika Thor är uppväxt i Göteborg och utbildad vid Göteborgs universitet, Bibliotekshögskolan i Borås och Dramatiska institutet i Stockholm. Fram till mitten av 1990-talet var hon främst verksam som manusförfattare för film och tv, dramaturg och kulturskribent. Hon debuterade som prosaförfattare 1996 med ungdomsromanen *En ö i havet*, den första i en serie på fyra böcker om de judiska systrarna Steffi och Nelli som kommer till Sverige som flyktingar undan nazismen. Annika har gett ut många böcker och flera av dem är översatta till andra språk. För sina böcker har Annika även tilldelats priser och utmärkelser.

Textfrågor ?

Det finns frågor till bokens alla kapitel, samlade till tre kapitel åt gången. Innan du börjar läsa ett kapitel är det bra att läsa igenom frågorna så att du vet vad de handlar om. Som du kommer att märka är det olika typer av frågor. Några är rena faktafrågor, där svaren hittas i texten. Andra är frågor där du själv behöver dra slutsatser och läsa mellan raderna. Det finns också frågor där du får fundera över vad du själv tycker.

Resan till Göteborg, Ett underbart rum, Otålig väntan

1. Steffi ska åka till Göteborg. Vad ska hon göra där?
2. Hade du kunnat tänka dig att flytta hemifrån för att plugga vidare?
3. I kapitlet Resan till Göteborg nämns orden ångbåt och pir.
 - a. Vad kännetecknar en ångbåt?
 - b. Vad är en pir?
4. Tant Märta och Steffi kommer fram till Göteborg och går till huset som Söderberg bor i. Tant Märta väljer att ta köksingången. Varför gör hon det?
5. Att bo hos Söderbergs är inte riktigt som Steffi tänkt. Hon känner att hon inte riktigt tillhör familjen. Ge exempel från texten som stämmer med Steffis känsla.
6. Steffi vill inte gå ut då hon väntar. Vad är det hon väntar på?
7. När Steffi kommer till Göteborg bestämmer hon sig för att hon ska använda hela sitt namn och kalla sig för Stephanie istället för Steffi. Vad tror du detta beror på?

Sven, Maj från Majorna, Fel tyska?

1. När Sven kommer hem upplever Steffi att de är lite blyga för varandra. Vad kan det bero på?
2. För Steffi är det viktigt att få höga betyg.
 - a. Varför är det så?
 - b. Är höga betyg viktigt för dig?
3. Hur upplever Steffi den nya skolan?
4. Att hamna i en klass med människor som inte känner henne verkar vara viktigt för Steffi. Vad är det som gör att hon vill hamna med okända människor och inte med de två flickorna som hon redan har gått tillsammans med?

5. Det ena kapitlet har rubriken Fel tyska?
 - a. Kan man tala fel tyska?
 - b. Vad menar Stephanies fröken när hon säger att Stephanie talar fel tyska?

Kärlek, Alice, Besvikelse

1. Steffi har alltid sett upp till sin pappa men i brevet hon får från honom upplever hon att han inte kanske alltid har rätt. Vad i hans brev får henne att tänka så?
2. Vem är Alice?
3. Doktorinnan ber Steffi stanna kvar över helgen. De ska ha middagsbjudning och vill att Steffi är med. Det blir inte riktigt den middagsbjudning som Steffi har tänkt sig. Vad händer?

På cykeln, Fast i lögn, Äntligen musik

1. På sidan 48 står det "Tänk om tant Märta visste att Steffi redan blivit skjutsad på cykel en gång i dag. Av en pojke. En pojke som hon älskar. Det kan hon absolut inte berätta för tant Märta.". Varför kan inte Steffi berätta detta för tant Märta?
2. Steffi väljer att ljuga för Lilian och Harriet. Varför gör hon det? Hur hade du gjort om du varit Steffi? Hade du också ljugit?
3. Steffi tänker en del på hur bra hon faktiskt har det. Hon frågar Sven "Tycker du att det är fel att jag har det så bra, när mamma och pappa svälter?" (sida 57). Hur ska man tänka när det finns så stora skillnader mellan människor? Vad kan man eller ska man göra för att hjälpa de som har det sämre än en själv?

Hemma hos Maj, På bio, Tacksam

1. Hur ser det ut där Maj bor? Hur skiljer sig Majs boende mot Steffis?
2. Vad tror du att Sven gör på ett ölkafé?
3. När Steffi är på bio möter hon fröken Holm från ön. Steffi blir orolig. Varför det?
4. När Ninni inte kan andas hjälper Steffi till.
 - a. Vad är det som har hänt med Ninni?
 - b. Vad gör Steffi för att hjälpa till?
 - c. Vad hade du gjort om du hade varit med om något liknande idag?

Ensam och övergiven, Hatet från Alice, Sven och Maj

1. Alice gillar inte Steffi. Vad beror det på?
2. När Sven och Maj träffas börjar de direkt samtala med varandra. Steffi gillar inte det. Varför inte?

Steffis synd, Glada nyheter, Ett folk utan land

1. Enligt tant Märta och pingstkyrkan är det en synd att gå på bio.
 - a. På vilket sätt är det en synd?
 - b. Hade du valt att gå på biografen precis som Steffi valde att göra eller hade du valt att tacka nej? Motivera ditt beslut.
2. Vad är en skyskrapa för något?
3. Steffis magister säger att judarna är "ett folk utan land" (s. 93). Vad menar han med det?

En särskild julklapp, När kommer brevet?, Vill berätta

1. På sidan 96 står det att man använder papperskniv för att sprätta upp böcker. Varför behöver man sprätta upp böcker?
2. Sven säger till Steffi att han ska stanna kvar i stan och inte åka till Värmland. När Steffi ringer till doktorinnan får hon reda på att han har åkt till landet. Varför tror du att han sa något annat till Steffi?
3. Steffi vill berätta för Maj om sina känslor för Sven. Kan du känna igen dig? Har du någon gång varit kär i någon men inte riktigt vågat berätta det för någon, inte ens för din bästa kompis?

Ingen resa, Lyckopengen, Maj får veta

1. Steffi blir orolig när inte hennes föräldrar kan resa till Amerika. Kan du känna igen dig i hennes oro?
2. Vad är en lyckopeng för något?
3. När Steffi berättar för Maj om sin kärlek till Sven försöker Maj få Steffi att tänka annorlunda. Vad kan det bero på?

Fuskappen, Svens hemlighet, Kyssen

1. Steffi blir anklagad för fusk. Hon vet vem lappen tillhör men hon väljer att inte säga något.
 - a. Tycker du att hon gör rätt?
 - b. Hur hade du gjort om du varit Steffi?
2. Sven har en hemlighet. Vilken är den?
3. Doktorinnan får se kyssen. Vad tror du kommer att hända?

Hemma igen, Besök, Tillbaka till näckrosdammen

1. Steffi bestämmer sig för att hoppa av skolan och flytta hem till ön igen. Vad är det som får henne att fatta detta beslut?
2. Vilka är det som besöker Steffi? Varför kommer de på besök? Hur påverkar besöket Steffi?
3. Det står på sidan 143 att Steffi kommer att behöva lyckopengen. Vad tror du kommer att hända? Varför behöver hon den?

Skriv kring boken

I denna uppgift ska du få skriva kring boken utifrån rubrikerna Karaktärer, Tid och miljö och Konflikter.

1. Karaktärer

Boken handlar om Steffi men runt hennes finns flera andra personer.

- a. Välj ut en av personerna i boken och beskriv hen. Få med både yttre (exempelvis utseende) och inre egenskaper (exempelvis hur man är).
- b. Jämför personen med dig själv. Vilka likheter och skillnader finns det?

2. Tid och miljö

- a. När i tiden utspelar sig handlingen? Lyft fram exempel från texten som visar på detta.
- b. Var någonstans utspelar sig handlingen? Lyft fram centrala platser för handlingen och beskriv dem.

3. Konflikter

I boken finns en hel del konflikter. Välj ut en av konflikterna och beskriv den. Hur agerar/reagerar de personer som är inblandade i konflikten? Hur skulle du ha reagerat om du hade hamnat i en liknande konflikt?

Vad hade hänt?

Vad hade hänt om Steffis föräldrar hade åkt till Amerika? Hade Steffi och hennes syster flyttat dit eller hade de bott kvar i Sverige? Eller hade kanske Steffis föräldrar så småningom tagit sig till Sverige? Vad tror du? Skriv en kort text, där du ger din version av handlingen.

Under läsningen

Etappläsning och boksamtal i smågrupper

Läsningen kan genomföras i klassrummet, som tyst individuell läsning eller genom högläsning av läraren och/eller eleverna. Den kan också vara en del av en läsläxa som eleverna får läsa hemma under veckan.

Dela upp läsningen i etapper och låt eleverna skriva reflektioner under sin läsning. Loggarna kan sedan användas för boksamtal i smågrupper i samband med varje etappstopp.

Loggarna kan bestå av följande delar:

- ▶ Samla nyckelord och nyckelmeningar från kapitlet. Låt eleverna använda orden och nyckelmeningarna till att skriva korta sammanfattningar
- ▶ Skriv upp citat med förklaringar och reflektioner
- ▶ Ställ egna frågor till texten. Dessa frågor kan eleverna sedan ta med och ställa till klasskompisarna när de ska samtala om boken

Efter läsningen

Skapa bilder till boken

Låt eleverna efter läsningen få skapa bilder till boken. De kan exempelvis skapa bilder till de citat de plockat ut eller bilder till en eller flera av rubrikerna. Bilderna kan eleverna exempelvis måla själva. De kan också välja fotografier som finns digitalt eller ta egna fotografier. Till varje bild kan de skriva kapitlets namn eller citat som de utgått ifrån.